

Sabbatten: at erfare Guds karakter og afspejle den

Ugens vers

"Og Jesus sagde til dem: 'Sabbatten blev til for menneskets skyld, og ikke mennesket for sabbattens skyld. Derfor er Menneskesønnen herre også over sabbatten'" (Mark 2,27-28).

Introduktion

Jodie var den eneste syvendedags adventist på sit hold på universitetet, og hendes beslutning om ikke at deltage i visse sociale samlinger på sabbatten gjorde hendes tro meget synlig.

En dag ringede en af hendes veninder til hende. Venindens mand skulle ud på rejse i seks uger, og hun spurgte, om Jodie havde lyst til at tilbringe de næste seks fredag aftener sammen med hende. Hun vidste, at Jodie alligevel 'ikke lavede noget' på de tidspunkter.

De næste fire fredag aftener var de sammen, spillede musik, talte om deres kristne erfaringer, og nød at være sammen. Den femte weekend fortalte veninden, at hun havde været i byen på indkøb, og da hun så på uret, tænkte hun: "Åh, det er godt. Nu bliver det snart sabbat". Pludselig gik det op for hende, at hun de foregående fire fredag aftener havde oplevet noget nyt i sin kristne erfaring. Hun var vokset, havde lært mere om Gud og fået en dybere tro. Sabbatten havde været en anledning til at lære og opleve personlig udvikling. Det er en interessant historie om, hvordan vi kan betragte sabbatten ikke kun som en hviledag, men også som en tid til uddannelse.

Ugens tekster

- 1 Mos 1 og 2
- 2 Mos 16,14-29
- Es 58,1-14
- Matt 12,1-13
- Luk 13,10-17

En tid til overraskelser

Har du tænkt over, hvorfor Gud valgte at give os to harmoniserende skabelsesberetninger i de første to kapitler i Første Mosebog? 1 Mos 1 beskriver skabelsesugen og det voksende under, når jorden får form og liv. Det kulminerer med mandens og kvindens skabelse på den sjette dag. 1 Mos 2 fortæller den samme beretning, men med særligt fokus på den sjette dag. Adam er nu i centrum af beskrivelsen. Alt er skabt for ham og kvinden: haven, floderne og dyrene.

Skabelsen indeholder mere, end en enkelt beretning kan rumme. Først lærer vi om den mægtige, kunstneriske Skaber, som har et øje for fuldkommen skønhed. Dernæst møder vi den Gud, som ønsker et personligt forhold, og at menneskene skal elske og tage vare på hinanden og resten af skaberværket.

1 Mos 1 og 2

Tænk over, hvordan den første sabbat sammenkæder den første og den anden skabelsesberetning. Kan det hjælpe dig til at forstå, hvad det betyder, at Gud velsignede sabbatten og gjorde den hellig?

Forestil dig, at du er Adam og Eva på den allerførste sabbat. Det er den første dag i dit liv, din første dag sammen med din ægtefælle, og din første dag sammen med Gud, en dag til at begynde din uddannelse. Først lærer du om Gud, som var i stand til at skabe så megen skønhed. Dernæst forundres du, når du i det ene øjeblik får øje på en elefant og i det næste en frø og ser, at de begge er helt enestående. Du smiler, når du ser giraffens og bøflens krumspring. Du er stille i din ærefrygt, når du ser de mange farver og former, og betages af en symfoni af lyde. Du glæder dig over variationen i duft og smag, og nyder at udforske naturens forskellige former og opbygning. Og mest af alt begynder du at lære om personforhold: ansvar, omsorg og kærlighed. Du oplever det sammen med din Skaber, og du begynder at vise det over for resten af skaberværket.

Den første sabbat kan ikke have været en passiv oplevelse for Adam og Eva. Gud havde skabt denne anledning, for at de kunne fokusere på deres Skaber og det skabte. Det var en dag, hvor de skulle overraskes og forundres.

Til eftertanke

Lav en liste over de forskellige uddannelsesmuligheder, som Adam og Eva havde på den allerførste sabbatsdag. Hvilke af disse muligheder kan endnu være relevante, selv om situationen er en anden? Hvordan kan de gøre vores sabbatter rigere?

En tid til nye opdagelser

Da Moses blev bedt om at føre israelitterne ud af Egypten, var det tydeligt, at folket havde glemt, hvad det ville sige at være Guds børn. De havde brug for at genopdage, hvem den Gud er, som bad om deres tilbedelse, og gav dem løfter om en fantastisk fremtid. I denne rejse spillede sabbatten en afgørende rolle. Den erfaring, sabbatten gav dem, underviste dem om Gud. Den blev også et tydeligt signal for andre folkeslag om det specielle forhold, der var mellem Gud og hans udvalgte folk. Erfaringen med mannaen repræsenterer Guds måde at uddanne israelitterne på.

2 Mos 16,14-29

Hvilke lærdomme skal israelitterne lære i denne tekst?

Gud giver israelitterne miraklet med mannaen og giver dem lige netop nok mad til en dag ad gangen. Hvis han havde givet dem mere, kunne de let have glemt, hvem der sørgede for dem. Men om sabbatten var situationen anderledes, ligesom dagen i sig selv skulle være anderledes. Nu skete der to mirakler. De fik dobbelt portion mad om fredagen, og den blev ikke ødelagt, selv om den blev gemt til næste dag. Det betød, at sabbatten gjorde det muligt for israelitterne at forundres over den Gud, som var deres befrier og genopdager, hvad det betød at være Guds folk.

Israelitterne kom til at spise manna i 40 år (2 Mos 16,35). Gud befalede også Moses at bevare et omer-mål manna for at minde israelitterne om, hvordan han havde givet dem mad i ørkenen (2 Mos 16,32-33). Det har også været en påmindelse om den særlige erfaring, de havde hver sabbat.

Der var også andre anledninger, hvor Gud gjorde det klart for israelitterne, at sabbatten er speciel. Sabbatten var en måde, hvorved Gud hjalp israelitterne til at genopdage deres identitet og deres Gud. De blev pålagt at adlyde og holde sabbatten hellig; men det var i en sammenhæng, hvor de skulle udvikle en dybere forståelse af deres skabers karakter og opbygge et varigt personligt forhold, der var bygget på Guds løfter.

Til eftertanke

Du taler med en teenager, som finder sabbatten kedelig. Han holder den kun, fordi det er, hvad Bibelen og hans forældre siger, at han skal. Hvad vil du foreslå for ham, som kan hjælpe ham til at (gen)opdage, hvad sabbatten kan lære os om Gud?

En tid til at lære at prioritere

Israels op- og nedture i deres erfaring med Gud var nøje knyttet til deres sabbatshelligholdelse. Gud så deres uvillighed til at respektere sabbatten som et udtryk for, at han ikke betød noget i deres liv (Jer 17,19-27). En fornyet helligelse til at holde sabbatten var også en del af genoprettelsen, et tegn på, at deres prioritering var rigtig. Esajas 58 beskriver en interessant kontrast.

Es 58,1-14

Hvad siger Gud til sit folk, som også er relevant for os i dag?

I deres tilbedelse og faste bekender Israel sig til at tilhøre Gud; men den måde, de lever på, når de er færdige med at tilbede, viser, at deres ritualer kun er en ydre form; deres overholdelse af Guds lov kommer ikke fra hjertet.

Esajas fortsætter i kapitel 58 med at fortælle, hvad Gud forventer af sit folk.

Men det er ikke det eneste. Læs Es 58,13-14. Hvorfor fokuserer Gud på sabbatten i slutningen af dette kapitel? Profeten bruger udtryk, som ligner dem, vi finder i resten af kapitlet. Han advarer: *gør ikke, som du plejer; gå ikke dine egne veje; tal ikke tomme ord.* Tilbedelse om sabbatten skal med andre ord ikke bare være en rutine, mens du tænker dine egne tanker, og lever et liv, der ikke hænger sammen med din tilbedelse. Sabbatten skal være "frydefuld" og "ærværdig". I resten af kapitlets sammenhæng handler sabbatten om at fryde sig over at lære Guds karakter og hensigt at kende og at virkeliggøre dette i vores forhold til andre mennesker. Det er ikke nok at vide, hvordan man formelt skal holde sabbatten og tilbede Gud. Det, vi lærer, må også vise sig i vores liv. Sabbatten handler om, hvad vi prioriterer i det, vi lærer og lever.

Til eftertanke

Fryder du dig over sabbatten? Hvis ikke, hvad kan du gøre for at ændre på det? Har du lært at "ære" sabbatten? Drøft i klassen, hvad det mon betyder. Giv praktiske eksempler.

En tid til at finde balance

Jesus respekterede og holdt fast ved loven (Matt 5,17-18). Men han udfordrede også de religiøse ledere, når det gjaldt deres fortolkning af loven. Ingen af hans udfordringer var en større trussel for deres stilling end de valg, Jesus foretog med hensyn til sabbatshelligholdelse. Synagogen svigtede ikke, når det gjaldt at gøre sabbatten til en anledning til undervisning. Toraen blev læst og fortolket hver uge. De skriftkloge og farisæerne kendte lovens bogstav. Men Jesus gik langt videre i sin sabbatsdags-uddannelse af sine efterfølgere.

Matt 12,1-13
Luk 13,10-17

Hvad lærte Jesus folk på sin tid gennem disse sabbatsberetninger, og hvad kan vi lære fra dem i dag?

Striden omkring Jesu helbredelser på sabbatsdagen førte til vigtige debatter om syndens natur, begrundelsen for sabbatten, forholdet mellem Jesus og Faderen samt Jesu autoritet.

Jesu holdning til sabbatten opsummeres godt i denne uges vers: "Og Jesus sagde til dem: 'Sabbatten blev til for menneskets skyld, og ikke mennesket for sabbattens skyld. Derfor er Menneskesønnen herre også over sabbatten'" (Mark 2,27-28). Han ønskede at understrege, at sabbatten ikke skulle være en byrde. Den "blev til" (skabt) som en enestående anledning for mennesker til at lære om Guds karakter. Han skabte sabbatten. Sabbattens erfaring lærer os at værdsætte hans skaberværk.

Ved at skabe konfrontationer gennem sine handlinger pressede Jesus sine disciple, de jødiske ledere og folkeskarerne til at tænke dybere over Skriften og om betydningen af troen på Gud. Det er let for os at blive fanget af regler og forordninger, som måske i sig selv ikke er dårlige, men som bliver et mål i sig selv i stedet for at være et middel til at nå frem til målet. Målet er at få et større og bedre kendskab til Gud og hans karakter. Hvis dette er vores mål, vil det føre til lydighed fra vores side, baseret på vores tillid til Kristi retfærdighed, som tilbydes os.

Til eftertanke

Hvordan er din sabbatshelligholdelse? Har du gjort sabbatten til en dag fuld af forbud, eller er den en dag, hvor du virkelig kan hvile i Herren og lære ham bedre at kende? Hvad kan du gøre for at opnå mere af Guds formål med at give sabbatten?

En tid til fællesskab

Jesus var et eksempel for sine disciple, når det gjaldt deltagelse i de ugentlige sabbatsfejring i synagogen. Efter hans opstandelse fortsatte de, ligesom andre af Jesu efterfølgere, med at tilbede i synagogerne. Det blev et af de vigtigste samlingssteder for apostlene, hvor de drøftede fx opstandelsen. Sabbatten gav dem gyldne anledninger til at samles for at lære. Jesus var jo den hebraiske Messias, som var forudsagt i Det Gamle Testamente, som blev læst i synagogerne hver sabbat. Hvilket bedre sted kunne de troende finde til at forkynde Jesus, især når de vidnede for jøderne og andre, som "frygter Gud" (ApG 13,16.26).

ApG 13,14-15;
16,13-14;
17,1-5; 18,4

Hvad siger disse tekster om, hvordan Jesu efterfølgere vidnede på offentlige steder? Tænk over, hvor de talte, hvem de talte til, hvad de sagde, og hvad resultatet blev.

Apostlenes vidnesbyrd var både personlige og skrifttro. Paulus uddybede Israels historie, idet han begyndte med "vore fædre" (ApG 13,17) i Egypten og fulgte deres historie fra bosættelse til dommerne, til kongerne, til David, som var en perfekt overgang til Jesus.

Paulus og andre viste også, hvordan deres personlige erfaring og forståelse gav mening inden for Skriftens sammenhæng. De fremlagde information, og de debatterede og drøftede. Kombinationen af personlige vidnesbyrd og Skriften, som blev forkyndt gennem prædikener, undervisning og drøftelser, var meget virkningsfuld. De bibeltekster, vi har læst, viser, at nogle af de religiøse ledere var misundelige på apostlenes autoritet, og på den indflydelse, de fik over både jøder og hedninger.

Historisk set har Syvende Dags Adventistkirken lagt stor vægt på, at medlemmer aflagde opmuntrende vidnesbyrd om deres erfaring. Vi har også understreget betydningen af at forkynde Skriften både gennem prædikener og undervisning af andre. Kombinationen af sabbatsskole (bibelstudium) og gudstjeneste samt andre møder om sabbatten giver tilbuddet hos syvendedags adventisterne et stærkt, formelt undervisningsgrundlag for. Disse aktiviteter skal selvfølgelig suppleres med andre former for undervisning; men sabbatten har afgørende betydning for en sådan uddannelse.

Til videre studium

· Ellen White, *Jesu liv*, "Sabbatten", s. 195-201.

"Ingen anden lov, der var givet jøderne, skilte dem så fuldstændigt fra de omgivende folkeslag, som sabbatten gjorde. Gud besluttede, at overholdelsen af den skulle betegne dem som hans tilbedere. Den skulle være et tegn på deres adskillelse fra afgudsdyrkelse og deres forbindelse med den sande Gud. Men for at kunne holde sabbatten hellig måtte mennesker selv være hellige. Ved troen måtte de blive delagtige i Kristi retfærdighed. Da dette bud blev givet til Israel: 'Husk sabbatsdagen og hold den hellig', sagde Herren også til dem: 'I skal være hellige for mig' (2 Mos 20,8; 22,30). Kun på denne måde kunne sabbatten skille Israel ud som Guds tilbedere" (Ellen White, *Jesu liv*, s. 239).

"Sabbatten er altså et tegn på Kristi magt til at helliggøre os. Sabbatten gives som tegn på hans helliggørende kraft til alle dem, der ved Kristus bliver en del af Guds Israel" (*Jesu liv*, s. 201).

Spørgsmål til
drøftelse

1. Mange syvendedags adventister spekulerer på, hvad der ikke er passende at gøre på en sabbat. Udform en række spørgsmål, som vil få sabbatsholdere til at fokusere på de idealer, som vi har drøftet i denne uges studium, og som understreger sabbatten som en uddannelseserfaring. For eksempel: "Hvad gør jeg om sabbatten, som gør mig i stand til at lære mere om Guds karakter?"
2. Tænk over citaterne i lektien fra Ellen Whites *Jesu liv*. De antyder, at det ikke kun er den formelle overholdelse af sabbatten, der gør sabbatsholdere anderledes end resten af samfundet. Hvordan vil de mennesker være, som er "delagtige i Kristi retfærdighed" og er blevet gjort hellige? Hvad har det med sabbatten at gøre?
3. Hvordan kan du gøre din sabbatserfaring rigere? Sæt dig tre mål, som fokuserer på, hvad du kunne tænke dig at lære gennem din sabbatshelligeholdelse de næste 12 måneder.

